

Déri Balázs

A Szent Márton-év megnyitása

Déri Balázs (Budapest) zenetudós, klasszika-filológus, középkorkutató, az ELTE BTK Latin Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára és Vallástudományi Központjának vezetője.

Majdnem minden emlékezetesen tökéletes volt a Szent Márton-év megnyitóján: az ízléses meghívó; az oda- és visszaút a magyar férfi- és női szerzetesrendek előjáróival, hajdani latinszakos hallgatóimmal; a síkság fölé magasodó Szent Márton-hegy az őszi fényekben; udvarias, fess gimnazisták kalauzolása a bazilika felé; a boldog tudat, hogy az ember a nagyon kevés VIP-vendég közé tartozik —ez ömirónia, de cseppnyi igazsággal—; a külön baráti megtiszteltetés —szintén latinszakos tanítványomtól—, hogy a tipográfiai remeklést, a Szent Márton-év meggyveleszínű —kedvencem a meggyveles és a színe is—liturgikus füzetét ő, az esemény-sorozat egyik fő szervezője adja a kezembe; a füzet tartalmának nem csekély részével egyet is értek; a szentély ónixablaka a kereszt-szimbolikával —ez valóban meditációra készítő lett volna, ha a már jó ideje szinte funkcióját veszített, de a nagy luxusminimalista átalakításkor megtűrt, végül, ezek szerint sikerült legyőzni a művészettörténészeket!, mégiscsak eltávolított régi, baldachinos főoltár helyén nem lett volna akkora a nyüzsgés, ott trónolt ugyanis az ünnepi várakozás, de az egész mise alatt is az énekesek-zenészek siserahada—; ellensúly: a fiatal szerzetesek gregoriánja és a színvonalas orgonálás; aztán: az új rítus keretei között, ha nem is benedeki módon, de gondosan végzett mise, bíboros-érseki prezideálással; az államelnök jól szerkesztett, a vallási utalásokat nem túllihegő, de a közegbe mintaszerűen illeszkedő beszéde —az ambótól, ami nem baj, de jobb lett volna az Ite missa est után—; illő, gusztusos, nem zavaróan kategóriák fölötti állófogadás a szerzetesek ebédőjében és folyosóin; a szívélyes bíboros-érsek egy régebbi és a megközelíthető államelnök az aznapi beszédét egy szóra ideadja, ezeket közöljük e lapszámban.

Hát igen, újra arról, ami végig zavart: a főoltártól megfosztott szint funkciót-lansága, ahová benyomult Orbán György erre az alkalomra megrendelt *Missa Sancti Martini* című műve az Officina Mariae kórus és zenekar előadásában, Déri —névrokonom— András vezényletével! Nem egyéni ízlésemről van szó, nem a zenei posztmodern —részemről meglevő— elutasításáról, hanem hogy hiteles-e egy, az eklektikától „megtisztított” térben egy eklektikus mű, amely minden ízében a „régirítusra” készült, kínos pillanatokat szerezve az egyrétegű újrítusú misét végző papságnak és hallgatóiknak, akik hosszú-hosszú perceken át feszengve várták, valahogy végükhöz érkeznék-e az elnyúló tételek.

Hogy ne feledjem: ha szűkösen is, de az ónixoltár is alkalmas az ad orientem miszésére. Amikor már sem John Pawson, sem a mai szerzetes-liturgisták, sem én nem leszünk, még az is lehet, hogy beljebb tolják. S akkor is leginkább a fiatal szerzetesek gregoriánja és a visszafogott orgonaszó fog hozzá illeni.